

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2019

DUTCH
HIGHER LEVEL

Monday, 17 June
09:30 - 12:30

Nieuw wapen in de strijd tegen pesten: middelbare scholen doen de smartphone in de ban

1 Veel middelbare scholen verstrengen hun regels rond smartphones. Telefoons moeten in genummerde vakjes tijdens de les, en er zijn er die ze helemaal verbieden. Vooral in de lagere jaren. “Want daar kennen de leerlingen nog geen grenzen en is de smartphone een bron van pestgedrag”, zegt Tom Verheyen van het Inspirocollege in Houthalen. “Toch is gewoon verbieden niet de oplossing”, zeggen experts.

2 In de methodeschool Van Veldeke in Hasselt gaan ze er morgen over debatteren met de ouders: bannen ze de smartphone helemaal van de school? “Wat de regels ook gaan worden: strenger wordt het zeker”, zegt directeur Freya Konings. “Het is nodig.”

3 Strenger zijn ze al op het Inspirocollege in Houthalen. Vanaf dit schooljaar wordt de leerlingen van de lagere graad afgeraden om nog een smartphone mee te nemen. En in de hogere jaren moet de telefoon tijdens de les in een genummerd vakje. “Het spel op de speelplaats was bij ons verdwenen: ze keken alleen maar naar hun schermpje”, zegt directeur Tom Verheyen van het Inspirocollege. “En er werd gepest: elkaar uitsluiten van WhatsApp-groepjes, onaangename foto’s laten circuleren, berichtjes na een opmerking tijdens de les.”

4 Smartphonevakjes hebben ze in het Antwerpse Atheneum ook voor de eerste twee jaren van het secundair onderwijs. “Het is moeilijk”, geeft directrice Karin Heremans toe. “Je wil aan innovatief onderwijs doen. Maar die smartphones brengen ook problemen en conflicten mee: ze leiden af tijdens de les en leveren veel ruzie op.”

Groepsdruk

5 “We merken dat scholen ermee worstelen”, zegt Laure Van Hoecke, verantwoordelijke educatie bij het Vlaams Kenniscentrum Mediawijs. “Een jaar of drie geleden hebben de smartphones massaal hun intrede gedaan en hebben veel scholen beslist om ze toe te laten. Maar vervolgens doken ook problemen op, zeker in de eerste twee jaar van het middelbaar.”

6 Net daarom heeft het Gentse Atheneum Wispelberg twee jaar geleden al smartphones verboden in de eerste graad, in de les én op de speelplaats. Directrice Hilde Van Beveren is er pas sinds september aan de slag. “Maar ik sta helemaal achter de regel”, zegt ze. “Ik kom uit een school met de laagste jaren van het secundair, en daar was het smartphonegebruik écht overdreven. Iedereen zat in een rondje zijn eigen games te spelen, de groepsdruk was enorm.”

Niet zomaar verbieden

7 In Frankrijk geldt sinds dit schooljaar een verbod op smartphones in álle scholen waar leerlingen tot 14-15 jaar oud zijn. “Zomaar verbieden is ook niet de goede oplossing”, zegt Laure Van Hoecke. “In plaats van ondoordachte maatregelen in te voeren kun je beter goede afspraken maken met leerlingen en ouders. Jongeren gebruiken die telefoons sowieso buiten de school. Als het cyberpesten stopt tijdens de schooluren door zo’n verbod, dan gaat het wel door na de uren. En als je het verbiedt in de eerste twee jaren, wat doe je dan in de daaropvolgende jaren?”

8 Wat kunnen scholen dan wel doen? “Natuurlijk moet je je leerlingen erop aanspreken als ze alleen nog met hun smartphone bezig zijn”, zegt Van Hoecke. “Je moet hen leren wat een gezonde

manier is om met smartphones en sociale media om te gaan. Het is net een taak van de school om hen die mediawijsheid bij te brengen. Verbieden is daar niet het juiste antwoord op.”

“Eén gsm afgeven? En de tweede dan?”

9 92 procent van de leerlingen uit de eerste graad heeft een smartphone. “Vaak zelfs meer dan één. Je maakt dus maar beter plaats voor twee gsm’s in die genummerde rekjes in de klas”, zegt pestdeskundige Gie Deboutte.

10 Zijn ze vanaf het eerste middelbaar écht zo veel met hun smartphone bezig? Ja dus: 95 procent van de 12- tot 18-jarigen heeft er één. De meesten (92 procent) krijgen hun eerste op hun twaalfde. Twee op de drie jongeren uit het eerste en tweede middelbaar zitten op WhatsApp en Facebook. Dat blijkt uit het onderzoeksrapport Apestaartjaren, dat peilt naar het mediagebruik bij jongeren. En bijna de helft van de jongeren tussen 12 en 18 krijgt te maken met pesten of cyberpesten, blijkt uit onderzoek van de UGent. “De piek van dat cyberpesten ligt inderdaad in de eerste graad: bij twaalf- tot veertienjarigen”, zegt pestdeskundige Gie Deboutte.

11 “Toch zal een gsm afpakken op school dat cyberpesten niet verminderen”, zegt hij. “Je kan het omzeilen, want veel jongeren hebben twee smartphones. Je maakt die genummerde vakjes in de klas dus maar beter groot genoeg. Het kan zijn dat je door zo’n repressieve maatregel wel minder klachten krijgt over pesten, maar dan wel omdat jongeren dan niet meer durven te melden dat ze via de smartphone en sociale media gepest worden.”

27/09/2018 om 03:00 door Tom Le Bacq – Nieuwsblad. De tekst werd aangepast voor dit examen.

Beantwoord alle vragen van deel 1, 2 en 3

Totaal aantal punten: 100

VRAGEN EN OPDRACHTEN

Alle antwoorden moeten in het Nederlands gegeven worden. Schrijf volledige zinnen in je antwoorden.

Deel 1: tekstbegrip

(30 punten)

1) Waarnaar verwijzen de volgende woorden?

a: ‘ze’ (alinea 1: en er zijn er die ze helemaal verbieden): **(1 punt)**

b: ‘het’ (alinea 2: Het is nodig.) **(1 punt)**

c: Waarnaar verwijst ‘het’ in de zin:

‘Je kan het omzeilen, want veel jongeren hebben twee smartphones’. (alinea 11) **(1 punt)**

d: Wat betekent ‘in de ban doen’ in de zin:

‘Middelbare scholen doen de smartphone in de ban’ (titel) **(1 punt)**

e: Wat betekent ‘de piek’ in deze zin:

‘De piek van de cyberpesten ligt inderdaad in de eerste graad’ (alinea 10) **(1 punt)**

2. Geef drie redenen waarom sommige scholen een verbod op het gebruik van de smartphone opleggen. **(5 punten)**

3. Leg uit hoe – volgens de tekst – groepsdruk bij leerlingen (vooral die uit de lagere jaren) ervoor zorgt dat ze zich gedragen zoals ze zich gedragen. Geef ook voorbeelden van dit gedrag. **(5 punten)**

4. Bespreek: “Zomaar verbieden is ook niet de goede oplossing”, zegt Laure Van Hoecke. “In plaats van ondoordachte maatregelen in te voeren kun je beter goede afspraken maken met leerlingen en ouders.” **(5 punten)**

5. Gebaseerd op de tekst: Waarom lijkt het nuttig om vooral in de laagste jaren van het secundair onderwijs een verbod of beperking van het gebruik van de smartphone op te leggen? **(5 punten))**

6. In alinea 4 zegt Karin Heremans: “Je wil aan innovatief onderwijs doen. Maar die smartphones brengen ook problemen en conflicten mee: ze leiden af tijdens de les en leveren veel ruzie op.”

Hoe kunnen smartphones volgens jou een nuttig hulpmiddel zijn bij innovatief onderwijs? Verdedig je standpunt. **(5 punten)**

Deel 2: commentaar **(30 punten)**

“Het is een taak van de school om jongeren mediawijsheid bij te brengen.”

Becommentarieer in 100 tot 150 woorden jouw visie op die stelling.

Deel 3: opstel **(40 punten)**

Schrijf een opstel van minimum 300 woorden. Kies één van de volgende opgaven.

a) ‘Ten goede of ten kwade.’

Wat denk jij over de invloed van moderne technologie in de wereld van vandaag?

Geef je visie op deze stelling in een essay van ongeveer 300 woorden.

Zorg ervoor dat je visie een duidelijke stelling en argumentatie heeft.

Of

b) Een tussenjaar inlassen nadat je je middelbaar onderwijs hebt afgerond: is dat zinvol of gewoon tijdverlies?

Geef je visie op deze vraag in een essay van ongeveer 300 woorden.

Zorg ervoor dat je beide kanten van de vraag toelicht.